

Zorg dat je op tijd bent

De zorg is onvoldoende voorbereid op de toenemende vergrijzing. Het aantal jongeren in de maatschappij en in het voortgezet onderwijs daalt. De kwaliteit van de stages in het mbo is daarom erg belangrijk, zodat leerlingen niet afhaken tijdens hun opleiding en straks het liefst voor de zorg kiezen. In de afgelopen periode van economische teruggang was de zorg populair. In betere tijden kiezen leerlingen vaak voor andere sectoren. Is de zorg op tijd om voldoende personeel te werven? TEKST AEFKE TEN HAGEN

ILLUSTRATIE LAVA

Met ruim een miljoen medewerkers is de sector Zorg en Welzijn, Jeugdzorg en Kinderopvang (WJK) een van de grootste bedrijfstakken in Nederland. De afgelopen jaren groeide het aantal personeelsleden ook nog met 2%. Het aantal leerlingen dat kiest voor een opleiding in de zorg- en welzijnshoek groeit mee. In Nederland volgen ruim 34.000 mensen een zorgopleiding. Goede stageplaatsen zijn belangrijk; niet alleen om een realistisch beeld van de zorg te geven, maar ook om stagiairs voor de sector te behouden.

NET VAN SCHOOL

Wie net van school komt en een opleiding als verpleegkundige of verzorgende heeft afgemaakt, kan zo aan de

.....
“We hebben geen blik verzorgers of verpleegkundigen dat we kunnen opentrekken. Je moet ze ook opleiden.”

Minister Edith Schippers

slag in de ouderenzorg. Iemand met een mbo-diploma voor verpleegkundige maakt ook nog eens een goede kans in de ziekenhuizen en de psychiatrie. Voor de lagere mbo-niveaus 1 en 2 zijn de perspectieven minder rooskleurig. Het is niet vanzelfsprekend dat lager opgeleiden doorstromen naar hogere niveaus; lang niet alle leerlingen halen de eindstreep. Van de gediplomeerden op mbo-niveau 2 stroomt meer dan de helft naar niveau 3 door. Hiervan behaalt slechts de helft een diploma.

TWAALFDUIZEND EXTRA BANEN?

Op korte termijn zijn er nog geen grote tekorten aan personeel te verwachten. Maar voor de ouderenzorg is het nu al geen makkelijke opgave om personeel te werven. Als het economisch beter gaat, heeft de zorg te maken met concurrentie van andere sectoren. Het nieuwe kabinet heeft maatregelen aangekondigd voor de ouderenzorg. Twaalfduizend extra banen moeten er komen. Minister Edith Schippers van Volksgezondheid denkt echter dat het ‘heel moeilijk wordt’ om deze belofte waar te maken. Daarnaast is het nog maar de vraag of er überhaupt voldoende leerlingen worden geworven voor de ouderenzorg. Uit recent onderzoek blijkt dat jongeren die ouderenzorg niet aantrekkelijk vinden.

.....

“De instelling waar ik stage loop, heeft echt personeel tekort. Ik voel me af en toe een goedkope werknemer daar. Soms moet ik de afwas doen of de wc poetsen. Ik denk niet dat ik in de zorg blijf werken.”

Tim (17) loopt stage bij een zorginstelling

.....

STAGEPLAATSEN

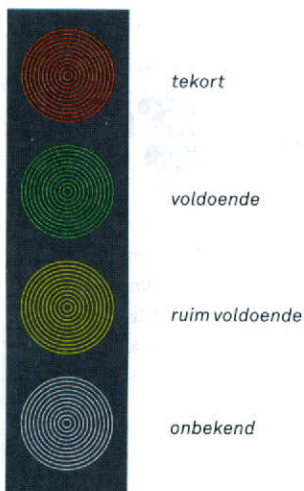
Om voldoende leerlingen op te leiden voor de zorg, zijn stageplaatsen nodig. Er zijn verschillende manieren om deze plekken te werven. Kenniscentrum Calibris zette bijvoorbeeld naast de reguliere werving het project ‘Aanvallen bij schemerlicht’ op (zie kader). Calibris bekijkt ook twee keer per jaar of zorg- en welzijn-leerlingen een stageplaats kunnen vinden. Uit reacties van scholen blijkt dat er vooral tekorten zijn op de lagere mbo-niveaus. Ook leerlingen Jeugdzorg hebben een probleem met het vinden van stageplaatsen. Het komt voor dat leerlingen studievertraging oplopen omdat ze lang zoeken naar een stageplaats. In het najaar 2010 gaf een school aan: “Het probleem is niet het aantal stageplaatsen, maar de kwaliteit.” Een leerling met een zorgopleiding verzucht op Twitter dat ze stage moet gaan lopen bij een bloemist.

NOORDWEST LASTIGST

In het noorden van het land hebben de meeste regio's nog steeds te maken met een tekort aan stageplaatsen op de lagere niveaus. In Amsterdam, Midden-Utrecht en Flevoland is het moeilijk een stageplaats te vinden voor iemand die een verpleegkundige-opleiding volgt, vooral als het om jongerejaars gaat. Ziekenhuizen lijken het liefst ouderejaars op te leiden met het oog op de verlangde zelfstandigheid. In Zuidwest Nederland zijn weinig problemen. Grote uitzondering hierop is weer mbo-niveau 2. In Zuid-Limburg hebben de leerlingen op niveau 2 minder problemen om een stageplaats te vinden dan in andere delen van het land. Dit in

“GOEDE ZET OM MET GILDE-LEREN TE STARTEN”

ZINNzorg is een organisatie voor (thuis)zorg, wonen en welzijn in Groningen. Praktijkopleider Corrie Oosterhof: “We werken al een hele tijd samen met Calibris aan verschillende projecten. Een paar jaar geleden begonnen we met ‘Aanvallen bij schemerlicht’, een kansrijk project, simpel in opzet. Doel was om ook de uren tussen drie tot acht uur te benutten als stagetijd. Praktisch bleek het lastig: op het Groningse platteland rijdt er 's avonds na half zes vaak geen openbaar vervoer. Een ander project is het Gilde-leren: een goede zet. Stagiairs op niveau 1 lopen vier dagen per week stage, op de woensdag krijgen ze les van een docent die de hele week op de werkvloer aanwezig is. Ze draaien ook wisselende diensten mee, daar leren ze veel van.”

tegenstelling tot de Achterhoek, Zuid-Gelderland en Zuidoost-Brabant waar flinke tekorten zijn voor Helpende 2-leerlingen.

ZORGEN VOOR DE TOEKOMST

De komende jaren heeft de zorgsector veel gediplomeerden nodig. Door de vergrijzing en afname van het aantal jongeren schiet de vraag naar zorgpersoneel

.....

“Ik was dolgelukkig toen ik werd aangenomen als stagiair in het meidenuis. Er waren zo veel sollicitaties binnengekomen, maar mijn praktijkbegeleider gunde mij de kans. Ik leer hier heel veel. Van mijn collega’s en cliënten. Op de groep word ik behandeld als een collega. Dat vind ik echt tof.”

Kirsten (19 jaar) loopt stage in een meidenopvangcentrum

.....

omhoog. Het is belangrijk dat er meer jonge mensen kiezen voor een opleiding in de zorg en dat er voldoende passende stageplaatsen zijn. En om stagiairs echt enthousiast te maken voor het vak, is goede begeleiding op de werkvloer onmisbaar.

Meer cijfers en trends in de zorgsector vindt u op <http://www.calibris.nl/cijfersentrends/>

Column

Peter Kroeze is hoofd HRM bij TriviumMeulenbeltZorg, een erkend Calibris-leerbedrijf.

Bezuinigen? Investeren!

Zijn de magere jaren bij uw organisatie aangebroken? Minder budget, meer werk, snijden in de kosten? U komt wellicht in de verleiding om dan ook het opleiden maar op een laag pitje te zetten. Want er is (nog) geen nijpend personeelstekort en ‘elke euro’ die minder wordt uitgegeven helpt, niet waar?

Niet doen! Vrijwel ieder onderzoek wijst uit dat een leerling opleiden uiteindelijk geld oplevert. Is het niet direct, dan toch wel in de toekomst. Bovendien is dit het uitgelezen moment om de medewerkers van de toekomst aan te trekken. Naar uw huidige bestand aan medewerkers is het ook een goed signaal: wij investeren in mensen. Dat moet je dan wel waar maken, ook voor die groep. Dus zorg ervoor dat ook de zittende medewerkers een opleiding kunnen volgen als ze willen. Want het blijkt dat medewerkers de kans om zich te ontwikkelen minstens zo belangrijk vinden als een goed salaris.

Onze organisatie levert huishoudelijk zorg, persoonlijke verzorging, verpleging, begeleiding en behandeling bij mensen thuis en in verzorgings- en verpleeghuizen. Niet een markt die krimpt. De vergrijzing zal eerder leiden tot een groter beroep op ondersteuning en zorg. Maar ook wij zullen de komende

jaren meer moeten doen, met minder geld. Vanuit onze historie bieden wij allerlei vormen van zorg; van ondersteuning aan huis in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) tot gespecialiseerde zorg in verpleeghuizen. Zo’n breed aanbod betekent dat we mensen van alle niveaus nodig hebben. We leiden allerlei mensen op: stagiairs, mensen met een leerwerkbaan, zij-instromers en doorstromers vanuit de eigen organisatie. Een education permanente, ook voor ons als werkgever.

Economische dip of niet, iedereen weet dat er straks een flink tekort aan vakmensen komt. En daar gaan we allemaal last van krijgen, ook als u niet in de zorg werkt. Dus ondernemers, in techniek, administratie, zorg, welzijn of welke tak van sport dan ook, sla nu uw slag! Investeer in de toekomst en trek de medewerkers van de komende jaren nu alvast aan. Investeer in hun opleiding, want zij gaan u helpen uw dienstverlening de komende jaren op peil te houden en zelfs te verbeteren. Alle economische malaise ten spijt, het is zaak juist nu uw blik op de horizon te blijven richten. Waar gaan we naartoe, waar willen we uitkomen? En vooral: met welke mensen?!